

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Mikkelin kaupunki	Ari Liikanen	ari.liikanen@mikkeli.fi	13.3.2017	kaupunginhallitus

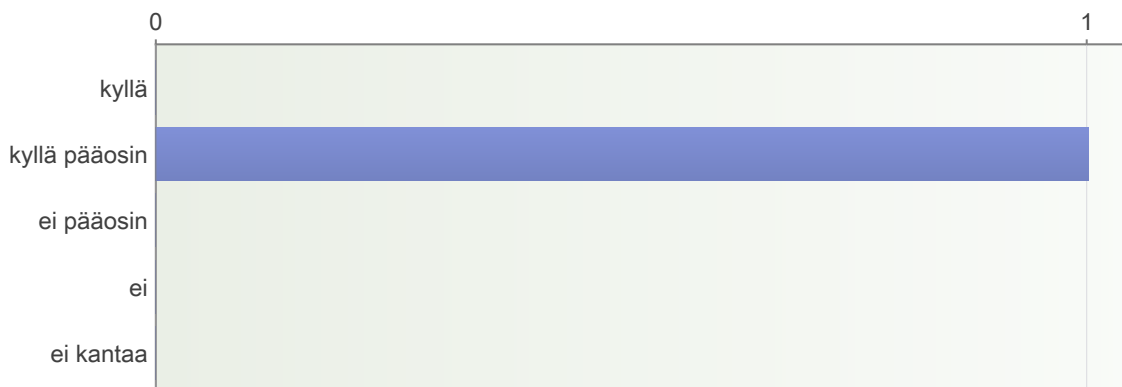
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

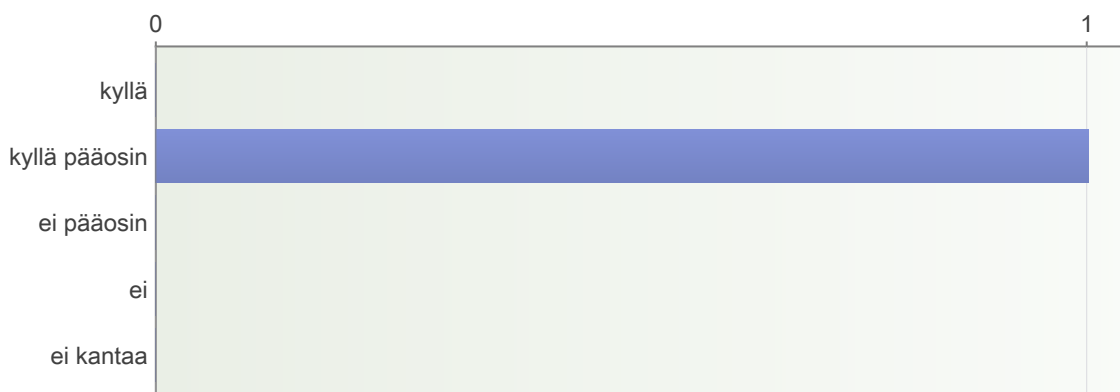
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluun pääsy ainakin suoravalinnan parissa olevien palveluiden osalta helpottunee. Jonotusajat lyhenevät siellä missä on ollut pitkiä jonotusaikoja kuntalaisten valitessa vaihtoehtoisia palveluja, eli yhdenvertainen saatavuus paranee. Vaikutuksia terveys- ja hyvinvointieroihin on vaikea arvioida tässä vaiheessa johtuen valinnanvapauslakiluonnoksen keskeneräisyydestä. Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden paranemista on vaikea arvioida. Riippuu palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajien rahoituksesta, syntykö palvelutarjontaa myös harvaan asutuille seuduille. On oletettavaa, että suoran valinnan palvelut, maksusetelipalvelut sekä asiakassetelipalvelut keskittyvät kaupunkiseuduille.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaksivaiheinen valintamahdollisuus luo asiakkaalle varsin laajat mahdollisuudet valita palveluntuottaja. Palvelun sisältöön asiakas pääsee kuitenkin vaikuttamaan lähinnä niissä tapauksissa kun hänelle myönnetään henkilökohtainen budjetti. Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakas voi äänestää jaloillaan, jos on tyytymätön saamaansa palveluun. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä menettely, mutta voi aiheuttaa ongelmia tilanteessa, jossa todellisia vaihtoehtoja ei esimerkiksi pitkistä etäisyyksistä johtuen ole olemassa. Näissä tilanteissa asiakkaan vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

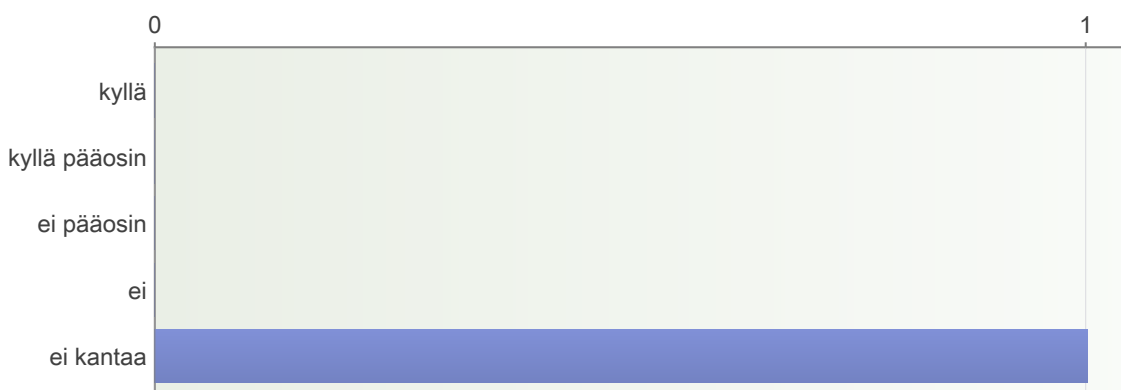
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapautta on tulossa peruspalveluihin. Säädökset koskien asiakkaiden avustamista palveluiden valinnassa lisää tosiasiallisia mahdollisuuksia valita palvelunsa. Jos tarjontaa on, asiakas voi valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon. Toisaalta Järjestelmä on erittäin monimutkainen, ja omaan tilanteeseen sopivaan palveluun hakeutuminen edellyttää asiakkaan kykyä arvioida omaa tilannetta, palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluun.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

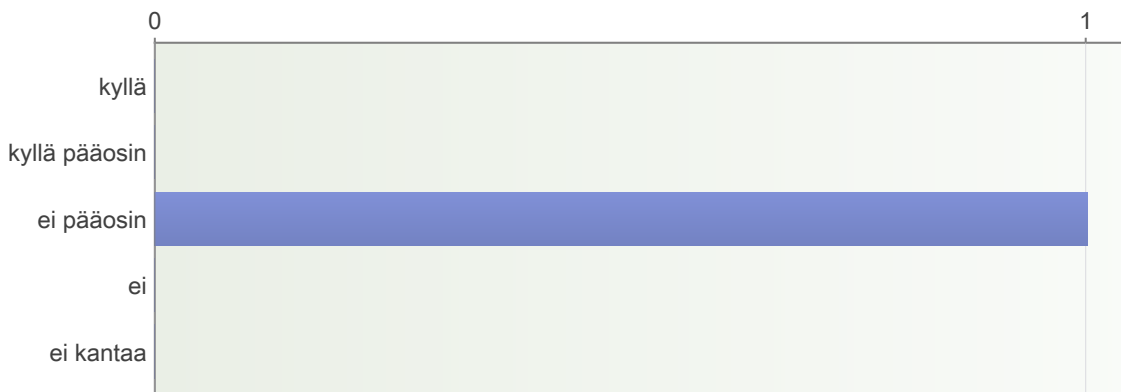
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että tässä tapauksessa tehdään palvelutarpeen arviointi jolloin samalla voidaan miettiä toimivaa palvelukokonaisuutta. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida tuottaako uusi malli riittävän hyvin yhteen sovitettuja palveluita. Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Maksusetelijärjestelmä vaikeuttaa muutenkin vaikeasti hallittavaa kokonaisuutta. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten nousun riskejä aiheuttavat ainakin järjestäjien sekä tuottajien ICT-investointikustannukset, maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja tuottajien hallinnolliset tehtävät sekä valinnanvapausmalliin kuuluvat uudet elementit henkilökohtainen budjetti ja maksuseteli sekä suun terveydenhuollon suoran valinnan palvelut. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista suurin kustannuserä on sotehenkilöstön kulut. Henkilöstömäärän kehitykseen on pystyttävä vaikuttamaan pysyvästi, jotta tavoitteeseen päästään. Kilpailutilanne voi pidemmällä aikavälillä tuottaa tehokkuus- ja tuottavuushyötyjä. Säästöjen toteutuminen vaatii lisäksi kustannusvaikuttavuuden parantumista ja palveluiden painopisteen siirtymistä oikea-aikaisiin peruspalveluihin. Uudistus on askel oikeaan suuntaan. Ratkaisevaa on myös miten väestötason terveyden- ja hyvinvoinnin tila kehittyy.

Suotuisa kustannuskehitys on mahdollinen, jos painopiste siirtyy vaikuttaviin peruspalveluihin ja kalliimpien erikoispalveluiden käyttö vähenee. Jotta tämä toteutuisi valinnanvapaudessa, on tuottajille rakennettava sellainen kannustusjärjestelmä, ettei se houkuttele asiakkaan siirtämiseen eteenpäin kalliimpiin palveluihin löyhin perustein.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden järjestämisestä ja strategisista linjauksista vastaa vaaleilla valittu maakuntavaltuusto.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

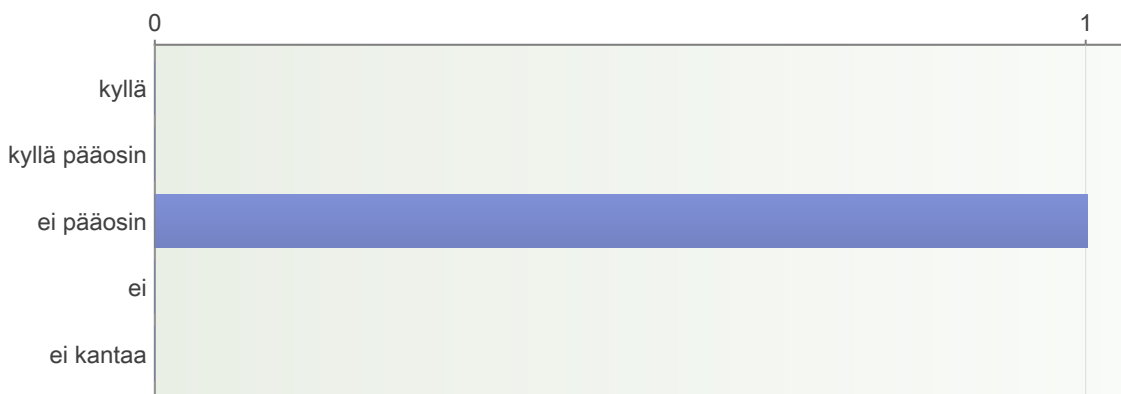
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden käyttöönotto, jolloin yksityisen palvelutuottajan valitsee käyttäjä eikä kunta kilpailutuksen kautta, on erittäin suuri muutos ja on omiaan luomaan edellytyksiä uusien toimintatapojen kehittämiseen missä asiakaslähtöisyys on keskiössä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauseläluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapaustalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

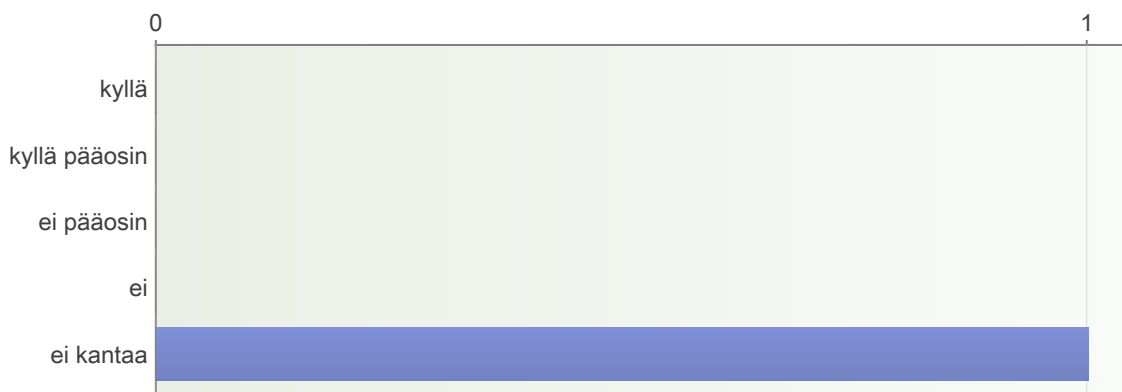
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa olisi selvempää ettei maakunta saisi päättää, että suoran valinnan palveluihin kuuluu muitakin kuin pykälässä mainittuja palveluja. Tämä helpottaisi sekä asiakasta valintatilanteessa että muutoksen arviointia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämismvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

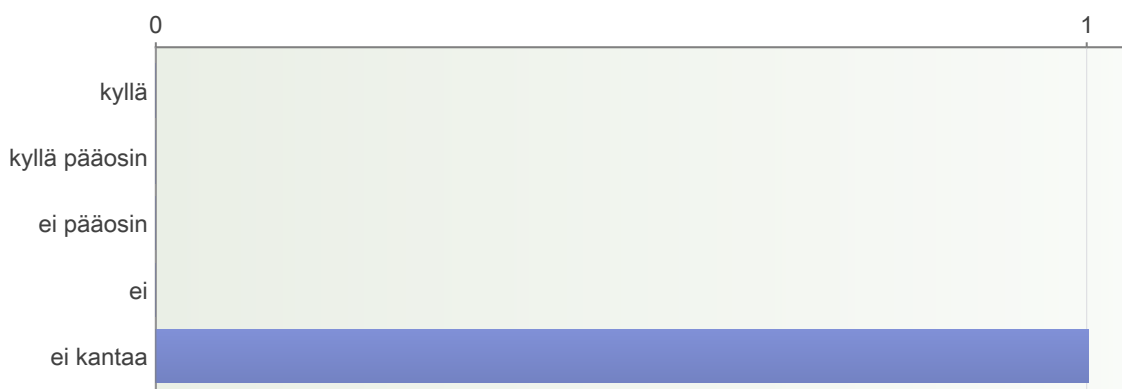
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudessa järjestelmässä korostuu palvelutuottajaksi valitun vastuu. Mikäli uudistus onnistuu, tuottajalle tulee suuri intressi tuottaa kustannustehokkaita ja –vaikuttavia palveluita. Järjestäjältä vaaditaan uudenlaista sopimus- ja neuvotteluosaamista. Maksusetelijärjestelmässä maakunta ei voi kantaa järjestämismvastuutaan: maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

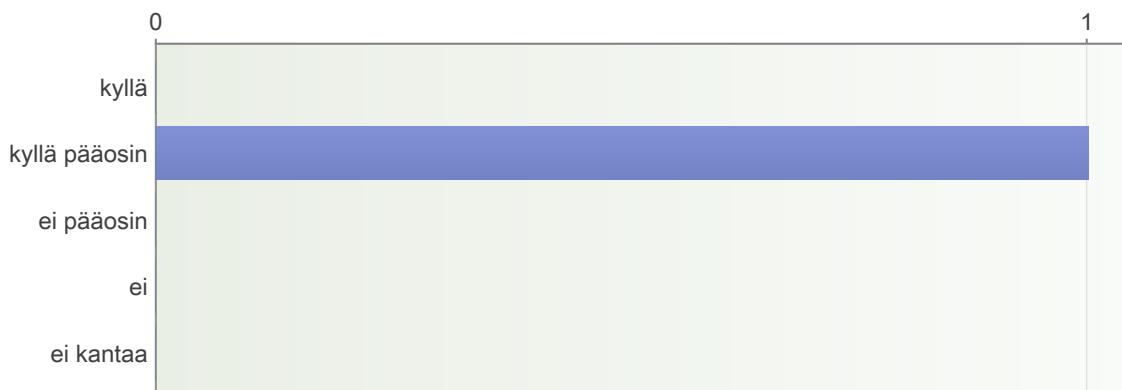
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valtioneuvoston asetuksella on tarpeen täsmentää oikeuksia ja velvollisuuksia. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuudet ovat riippuvaisia siitä miten suoran valinnan palvelutuottajat tuovat esille eri vaihtoehtoja asiakkailleen.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

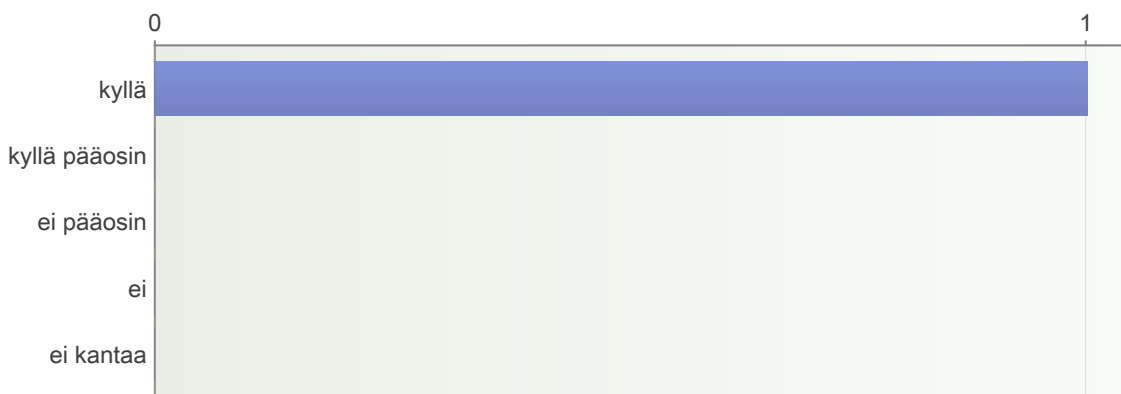
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Liikelaitoksen valinta muistuttaa jo nyt voimassa olevaa valintamahdollisuuksia ja olisi potilaille tutumpaa.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

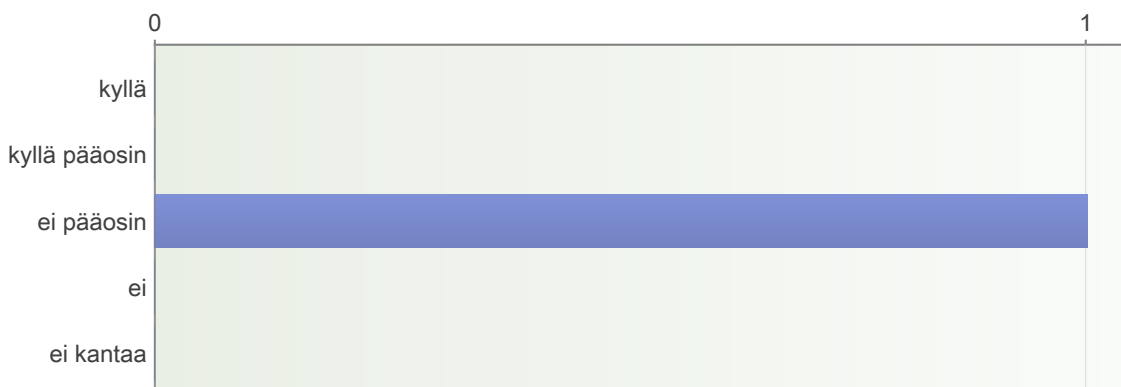
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas-setelin valinta muistuttaa jo nyt voimassa olevia valintamahdollisuuksia ja olisi potilaille tutumpaa.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

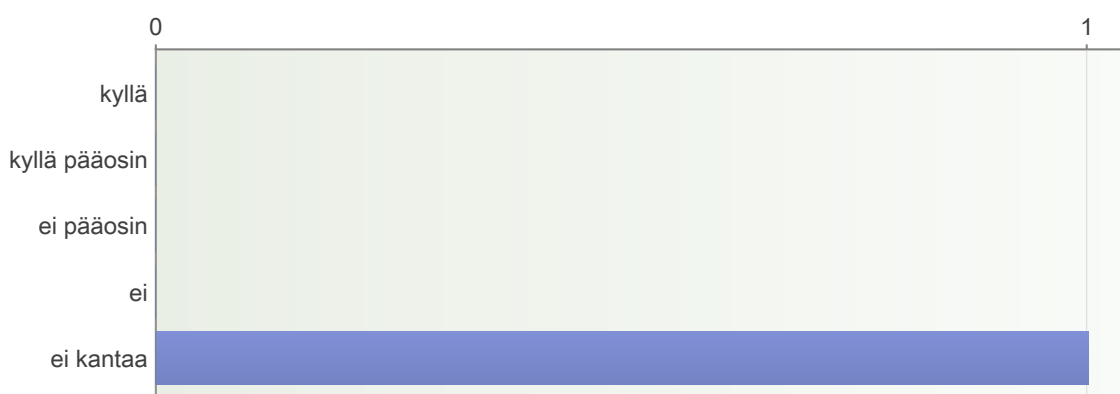
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaarana on, että maakunnan liikelaitokseen muodostuu vajaakäyttöä, jolloin maakunnan resurssit eivät ole järkevässä käytössä tuotantopuolella. Tämä voi vaikuttaa epäedullisesti myös järjestämiseen.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riittävyttä on vaikea arvioida ennen kuin on tiedossa kuinka laajasti asiakaseteleitä otetaan käyttöön, tärkeää on saada aikaan tehokas työnjako eri sairaaloiden välillä. Yksittäinen maakunta joutuu punnitsemaan asiaa sekä oman maakunnan että laajemmasta näkökulmasta.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

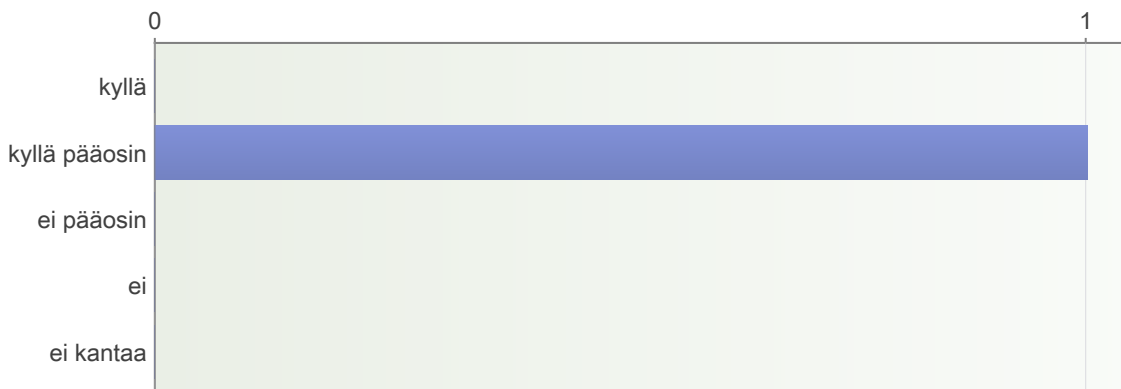
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta muutos on erittäin tervetullut.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyse on juuri sellaisista asiakkaista jotka tarvitsevat apua päätöksentekoon. Kun tehtävään nimettävä henkilö ei voisi olla palvelus- ja toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään eikä tuottajaan, tukea tarjoavan henkilöiden saatavuus voi osoittautua ongelmalliseksi.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

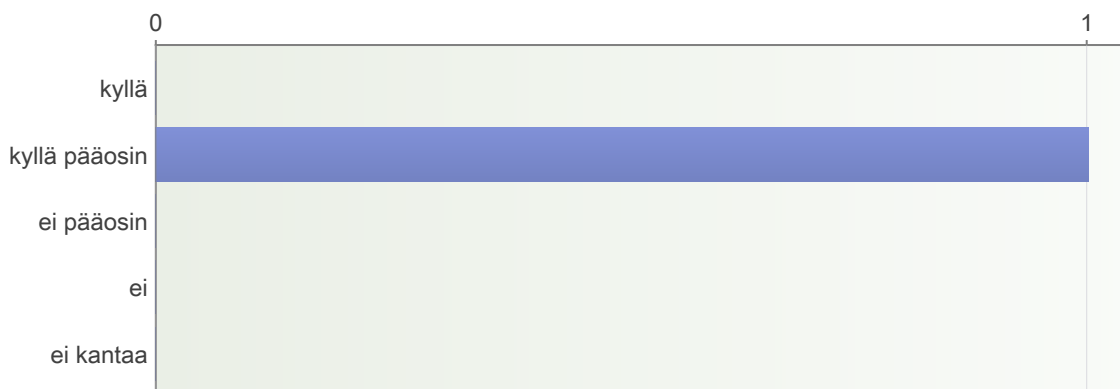
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On oikein että kaikki määritellyt hyväksymiskriteerit täyttävät palvelutuottajat hyväksytään. Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnalle runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista ja sitovat runsaasti asiantuntijaresursseja.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

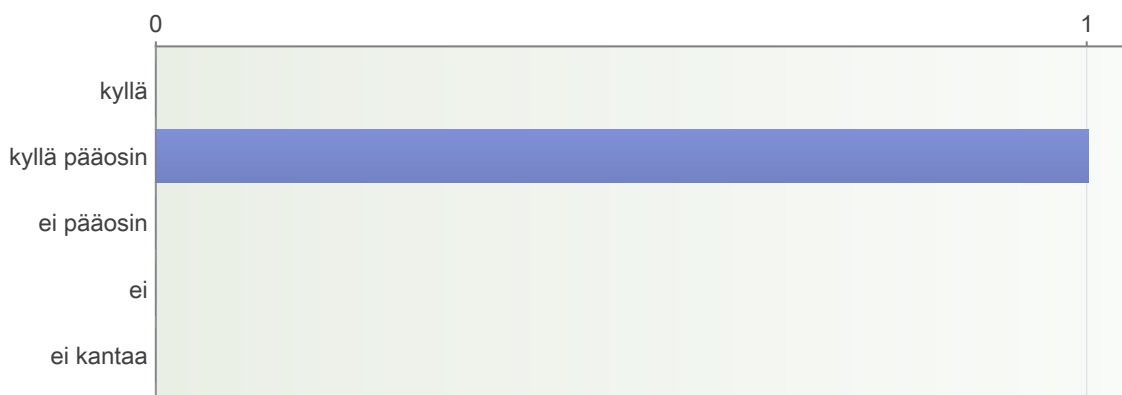
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus vaatii sopimusten laajaa käyttöönottoa ja vaatii myös uutta osaamista. Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Onnistuminen vaatii uudenlaiset toimivat tietojärjestelmät. Velvoite eriyttää tilinpäätöstiedot edesauttaa valtakunnallista seuranta ja valtakunnan yhteistä kustannussäästötavoitetta.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

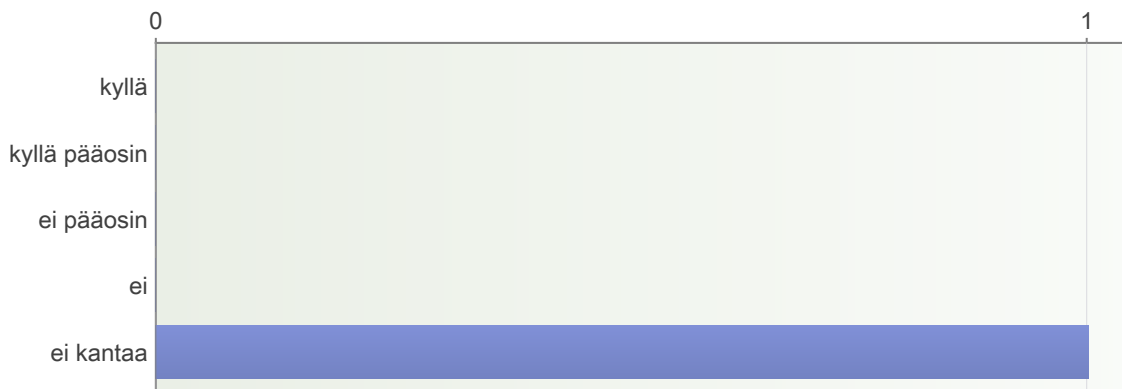
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksujärjestelmän tulee tukea palvelutuottajaa hoitamaan asiakas/potilas peruspalveluissa aina kun se on tarkoituksenmukaista. On tarpeen kehittää mittareita millä kannustetaan tuottamaan terveyttä ja hyvinvointia peruspalveluissa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

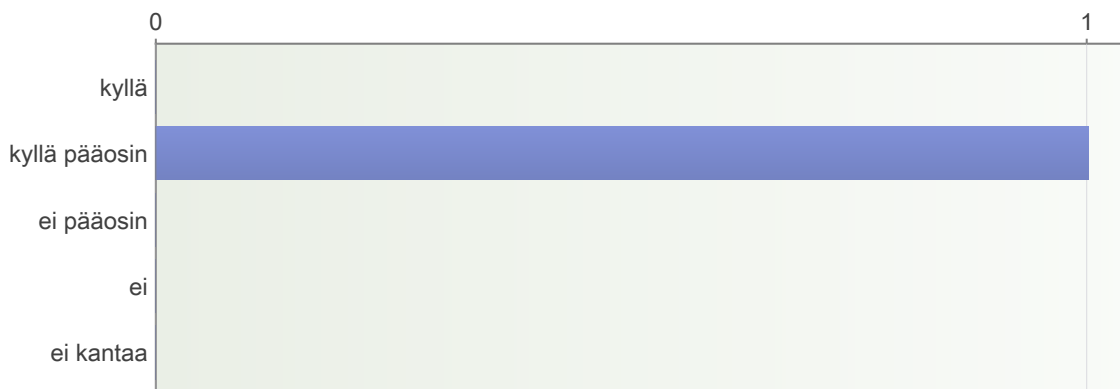
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen käynnistyessä on tarpeen jatkuvasti arvioida korvauseriaatteita ja on oltava valmius ketterästi muuttaa niin. Kokeilupilotteja saattaa olla tarpeen pitää yllä useamman vuoden ajan.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

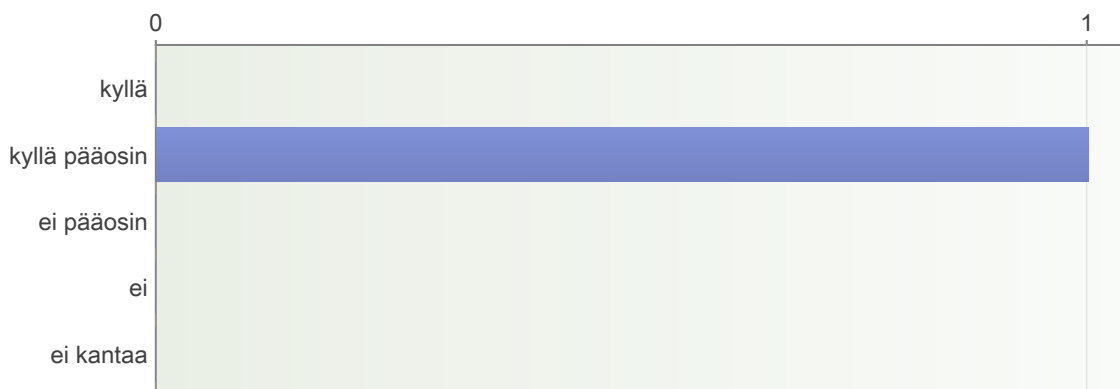
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyse on niin mittavasta uudistuksesta että siihen on siirryttävä asteittain. Aikataulu on haasteellinen.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

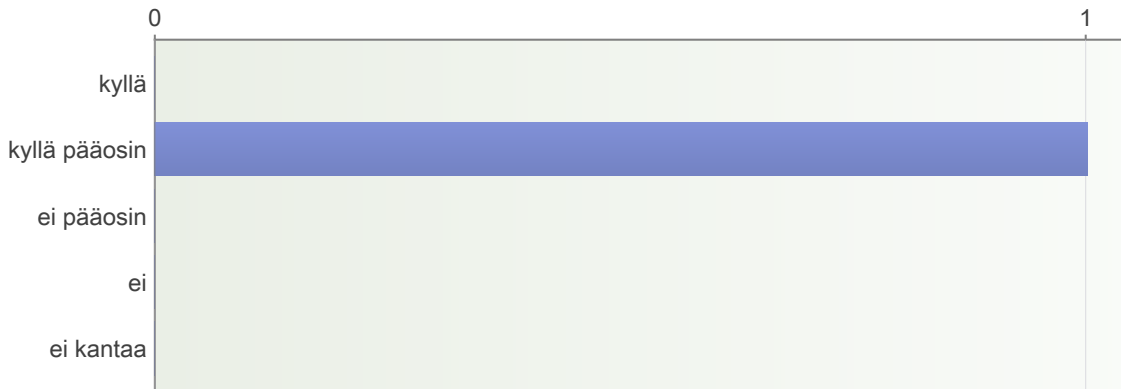
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On odotettavissa että alkuvaiheessa järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole erityisen sujuvaa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

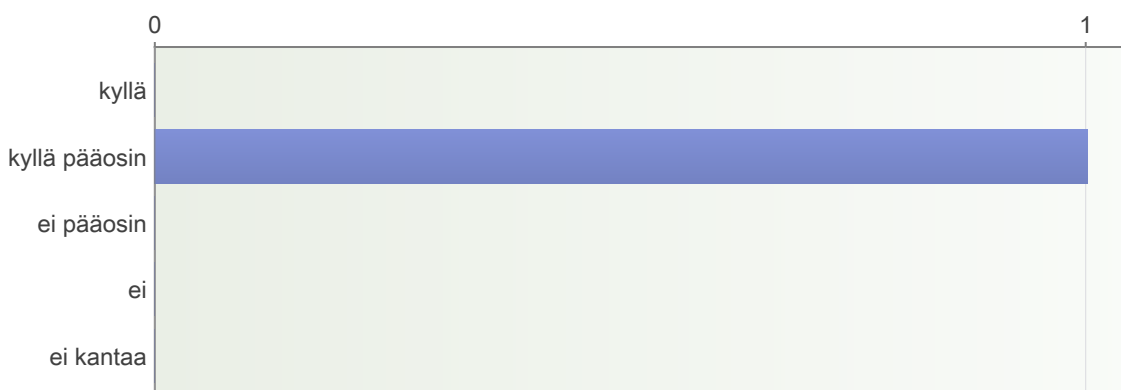
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen myötä avautuu erikokoisille ja eri palveluihin keskittyville yrityksille tuottaa palveluita. Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kaupunkikeskuksiin, mutta ei haja-asutusalueelle. Sosiaalipalveluihin liittyviä markkinoita voi sen sijaan henkilökohtaisen budjetin myötä syntyä myös harvemmin asutuille alueilla.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutuottajien verkostoitumiskyky ratkaisee pienten yritysten mukaantulon. Erityisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

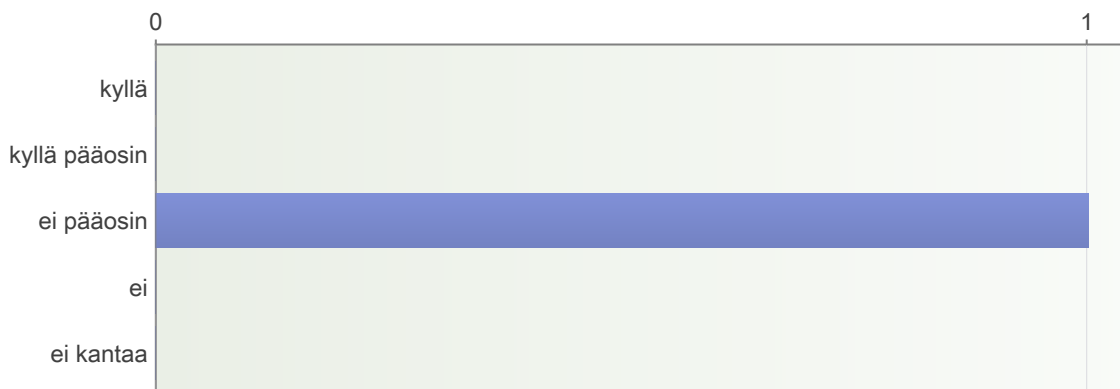
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Asiakastyytyväisyys toimii jatkossa kehityksen ajurina.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

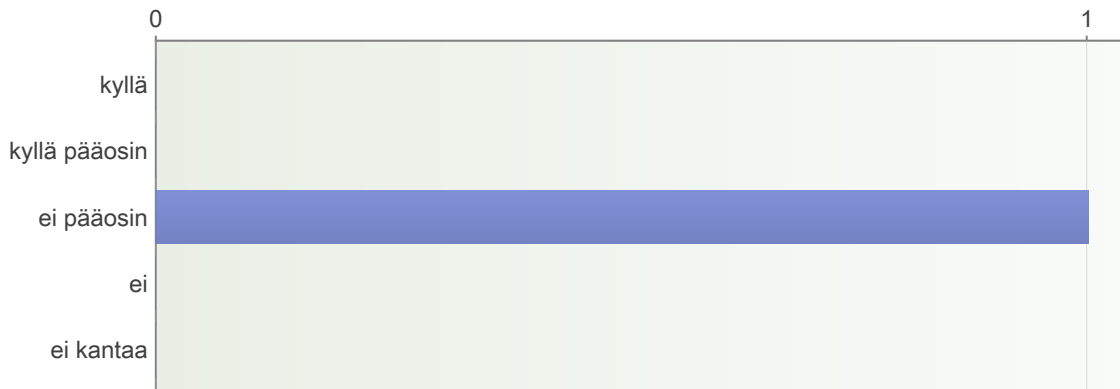
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta uudistus on tervetullut. Uudistuksen säästötavoitteen näkökulmasta uudistus ei välttämättä ole tarkoituksenmukainen. Uudistus saattaa lisätä yhteiskunnan menoja.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointia on tehtävä laajasti muutoksen käynnistämisen yhteydessä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Mikkelin kaupungilta poistuu sotepalveluiden rahoittamisvelvollisuus. Sotepalvelut tuotetaan jo nyt erillisessä kuntayhtymässä eikä muutos vaikuta siltä osin kaupungin organisaatioon. Sotepalveluiden siirtyminen maakunnalliseksi toiminnaksi tuo entistä enemmän esille tarpeen sovittaa yhteen palvelut koko maakunnan näkökulmasta ja kaupungilla on intressi valvoa kuntalaisten palveluiden riittävyttä ja laatua. Kaupungin intressissä on, että syntyy soteliiketoimintaa kaupunkiin.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.